

Prif ganfyddiadau

Y rhesymeg ar gyfer sefydlu ysgol bob oed

1. Er bod cefnogaeth ar gyfer sefydlu ysgolion pob oed, nid oes canllawiau cenedlaethol ar gael i awdurdodau lleol ac arweinwyr ysgolion. Felly, mae gan awdurdodau lleol eu cynlluniau amrywiol eu hunain i weddu i'w hamgylchiadau unigryw. Mae'r rhain bron bob amser yn rhan o gynlluniau trefniadaeth ysgolion ehangach yr awdurdod hwnnw. Mae canllawiau Llywodraeth Cymru fel arfer ar wahân ar gyfer ysgolion cynradd ac uwchradd, sy'n ei gwneud yn anodd i ysgolion pob oed ystyried a llywio er mwyn sefydlu eu datganiadau sefyllfa eu hunain. O ganlyniad, ni chaiff y sector ysgolion pob oed ei gydnabod yn sector ar wahân yn ddigon da ar hyn o bryd.
2. Mae'r rhwydwaith cenedlaethol o ysgolion pob oed yn dod ag ymdeimlad gwerth chweil o berthyn i sector ar wahân sy'n dod i'r amlwg. Oherwydd diffyg canllawiau cenedlaethol, mae'r grŵp hwn wedi darparu cymorth i'w gilydd, wedi brocera grantiau o ffynonellau allanol, ac wedi gweithio i amlygu'r anawsterau ac arfer orau.
3. Mae'r rhan fwyaf o awdurdodau lleol yn rhagweld y bydd manteision ysgol bob oed yn gorbwyso'r anafanteision. Caiff y manteision hyn eu hesbonio'n dda fel arfer mewn dogfennau ymgynghori, ac maent yn cynnwys manteision i les disgyblion, profiadau dysgu gwell, pontio esmwyth, ansawdd gwell yr amgylchedd dysgu, ac yn aml, cadw darpariaeth cyfrwng Cymraeg lwyddiannus.
4. Dros gyfnod, mae awdurdodau lleol wedi dysgu o brofiadau ei gilydd, yn ogystal â defnyddio'r ymchwil ar fodelau pob oed llwyddiannus. O ganlyniad, mae'r ymgynghoriadau diweddaraf yn llawer craffach o ran manteision sefydlu ysgol bob oed, ac yn osgoi llawer o'r anawsterau a brofwyd gan y rhai a fabwysiadodd y model pob oed yn gynnar.

Sefydlu ysgolion pob oed

1. Caiff y rhan fwyaf o ysgolion pob oed eu ffurfio o ganlyniad i gau ysgolion

sy'n bodoli'n barod ac ailagor ar un o'u safleoedd fel ysgol newydd. Mae hyn weithiau fel ysgol wedi'i hadeiladu o'r newydd, neu drwy addasu adeiladau presennol. Mewn llawer o achosion, caiff ysgol bob oed ei chynllunio ar sawl safle, yn amrywio o ddau safle i gynifer â chwe safle gwahanol. Mewn ychydig o achosion, mae safleoedd yr ysgol wedi eu lleoli ychydig filltiroedd ar wahân.

2. Mae ysgolion pob oed wedi bod yn fwyaf llwyddiannus pan maent yn newydd, ac mae arweinwyr a'r awdurdod lleol wedi ymgysylltu'n dda â'r gymuned leol. Maent wedi gofalu i beidio â thanamcangyfrif pa mor gryf yw'r teimladau, er enghraifft ynglŷn â'r ysgolion a glustnodwyd i'w cau. Mae arweinwyr wedi treulio amser yn amlinellu'r manteision i ddisgyblion a'r gymuned, lleddfu pryderon a rhoi sicrwydd. Mae rhieni, staff a llywodraethwyr wedi gwerthfawrogi cael gwybodaeth gyson am y broses a'r gweithdrefnau.
3. At ei gilydd, mae awdurdodau lleol wedi darparu cymorth priodol ar gyfer cyrff llywodraethol yn ystod y broses i sefydlu ysgol bob oed. Yn benodol, mae cymorth gan adrannau adnoddau dynol ac adrannau cyfreithiol wedi sicrhau bod y gweithdrefnau cywir yn cael eu dilyn, gan amlaf. Fodd bynnag, mae cefnogaeth i benaethiaid wedi amrywio ledled Cymru. Mewn ychydig o achosion, gallai awdurdodau lleol wneud mwy i gynorthwyo penaethiaid wrth sefydlu'r ysgol, er enghraifft o ran rheoli cyfathrebu â'r gymuned, rheoli adeiladau a materion staffio.
4. Mae amser cynllunio a pharatoi ar gyfer penaethiaid cyn agor ysgol bob oed newydd yn amrywio. Pan mae penaethiaid wedi cael amser i ymgynghori a datblygu polisiau a gweithdrefnau, mae hyn wedi cyflwyno buddion i'r ysgol. Mabwysiadodd y rhan fwyaf o ysgolion strwythur arwain lle mae gan arweinwyr gyfrifoldebau ysgol gyfan sy'n rhychwantu pob sector. Yn yr achosion prin ble na sefydlwyd hyn o'r dechrau, mae ysgolion wedi sylweddoli ei fantais yn gyflym, ac wedi addasu eu cyfrifoldebau arwain yn unol â hynny.
5. Ystyriodd arweinwyr ysgol mai'r flwyddyn gyntaf ar ôl agor oedd yr un fwyaf heriol. Maent wedi rhannu'r gwersi a ddysgwyd am greu systemau cyffredin ac ethos cydweithredol â'u cyfoedion. Mae ysgolion a sefydlwyd yn fwy diweddar wedi elwa ar y cyngor hwn ac, o ganlyniad, wedi osgoi llawer o anawsterau a rhwystrau.
6. Mae llawer o awdurdodau lleol ac arweinwyr yn nodi y byddai cyfathrebu cliriach a mwy tryloyw â'r gymuned, staff a disgyblion yn ystod y broses ymgynghori wedi cefnogi sefydlu ysgol bob oed yn fwy esmwyth. Byddai

cyfathrebu gwell wedi osgoi llawer o gamsyniadau, ac wedi arwain at lai o wrthwynebiad, a phroses sy'n llai blin.

The impact of an all-age school model

1. In nearly all all-age schools, a significant proportion of pupils transition from partner primary schools into Year 7. This could be as many as 94% of the cohort down to 20%. On transfer from Year 6 to Year 7, schools report that pupils from within an all-age school settle well in Year 7 and make better progress in their first year than those who transition from separate primary schools. This is because those pupils are familiar with how they are taught and, in addition, teachers already know these pupils well (see Appendix 3).
2. Pastoral care and support for pupil wellbeing are a strength in most all-age schools, having been a priority since schools opened. This means that provision and interventions in many schools are often seamless and build to bring about improvements to outcomes during the child's time at the school. As a result, pupils generally feel safe in school, are well looked after, supported, and valued.
3. Improving teaching is a key priority for all-age schools. Most teachers work together to plan and implement a curriculum that considers progression across all phases. Most schools have developed their vision for the Curriculum for Wales and began trialling resources and approaches. This includes realising the need for a coherent curriculum that considers progress appropriately. Teachers with expertise in different aspects of the curriculum enhance learning experiences across all phases. Professional learning arrangements in all-age schools are particularly useful, including the sharing of good practice in teaching internally or between schools. However, external professional learning is often not specific enough for the all-age sector.
4. When establishing and developing leadership teams for all-age schools, governors realise that schools require skills from primary and secondary sector backgrounds. Overall, successful all-age leadership teams normally comprise of a mix of leaders with different sector backgrounds.
5. The quality of self-evaluation and planning for improvement across the sector is variable. However, in the best examples, schools evaluate provision and standards across and between phases. Teachers scrutinise pupils' work across age ranges and evaluate progress over time. This provides an increasingly accurate picture of pupils' progress during their time in the school and allows leaders to address any dips in learning promptly.